

Sektionen för hälso- och sjukvård
Gunnel Håkansson

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Ökad kontroll över tandvårdssektorn

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ser positivt på merparten av förslagen som utredningen föreslår för att öka kontrollen över tandvårdssektorn.

SKR är positiv till utredningens förslag om underrättelseskyldighet för regioner vid felaktiga utbetalningar och bedömer att det är en avgörande förutsättning för att öka kontrollen över tandvårdssektorn. Regionerna har tillgång till uppgifter som kan indikera att välfärdsförmåner betalas ut felaktigt.

SKR tillstyrker utredningens förslag att tillståndsplikt skall införas för privat tandvårdsverksamhet och betonar vikten av att detta även gäller redan påbörjad verksamhet även om verksamheten får fortsätta under en treårig övergångsperiod. Annars finns oseriösa vårdgivare kvar vilka riskeras dras till regionernas tandvårdsstöd.

SKR anser att statligt tandvårdsstöd inte ska få betalas ut om behandlaren saknar legitimation och instämmer inte i utredningens förslag att statligt tandvårdsstöd får lämnas om tandvården delegeras i enlighet med Patientsäkerhetslagen. Att godkänna delegering innebär även att Försäkringskassans direktåtkomst till Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal inte kommer att ge ett fullvärdigt stöd för att kontrollera tandvårdspersonalens identitet vilket blir en öppning för oseriösa vårdgivare.

SKR vill betona vikten av att regioner ska vara skyldiga att anmäla om tandvårdsverksamhet bedrivs utan tillstånd eller att en tillståndshavares lämplighet kan ifrågasättas. Det behövs en möjlighet för regionerna att på eget initiativ lämna uppgifter till IVO vid misstanke om brott.

Allmänna synpunkter

8.1.1 Tillståndsplikt för privat tandvårdsverksamhet ska införas

SKR tillstyrker utredningens förslag att tillståndsplikt skall införas för privat tandvårdsverksamhet och betonar vikten av att detta även gäller redan påbörjad verksamhet även om verksamheten får fortsätta under en treårig övergångsperiod. Annars finns oseriösa vårdgivare kvar vilka riskeras dras till regionernas tandvårdsstöd.

Ett förtydligande behövs vad som gäller om en Folktandvård ombildas till ett AB, blir då vårdgivaren tillståndspliktig?

SKR tillstyrker utredningens förslag att verksamhet som påbörjas utan tillstånd ska förbjudas.

Myndigheternas ansvar och uppgifter behöver tydliggöras

Utredningen menar att vårdgivare underställs en snarlik prövning två gånger av olika myndigheter och att det inte är kostnadseffektivt för staten och innebär en onödig börda för vårdgivaren. SKR vill påpeka att här glömmer utredningen bort att flera regioner utför liknande kontroll vid tex vårdvalsansökningar dvs det blir tre organisationer/myndigheter och inte bara två myndigheter som gör ungefär samma kontroller.

Ett tillstånd ska kunna begränsas eller förenas med andra villkor

SKR bedömer att förslaget att ett tillstånd kan begränsas till att avse viss tandvård eller viss patientgrupp behöver förtydligas. Om IVO skulle tillåta detta och vårdgivaren inte ansluter till det statliga tandvårdsstödet så är inte tandvården ersättningsberättigad gentemot regionerna baserat på §15a tandvårdslag (1985:125) och hur ska IVO kunna kontrollera och beivra begränsningen?

8.1.2 Ansökan om tillstånd

Utredningen föreslår att uppgifter om lokalerna är ändamålsenliga och uppfyller olika krav som ställs i säkerhetsföreskrifter ska vara obligatoriska vid en prövning av tillstånd. SKR vill betona att ett förtydligande krävs om vad som gäller för vårdgivare som enbart arbetar med uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård dvs mobil tandvård utan tillgång till fysisk lokal. Vad gäller vid tillståndsansökan för dessa vårdgivare?

8.1.3 Återkallelse och omprövning av tillstånd

SKR vill betona vikten av att regioner ska vara skyldiga att anmäla om tandvårdsverksamhet bedrivs utan tillstånd eller att en tillståndshavares lämplighet kan ifrågasättas. En sådan skyldighet är sekretessbrytande

enligt 10 kap. 28§ OSL. I dag är rättsläget oklart om det finns ett rättsligt stöd för IVO att begära, och för regionerna att lämna ut, journaluppgifter där det saknas konkreta uppgifter om missförhållanden. Det behövs en möjlighet för regionerna att på eget initiativ lämna uppgifter till IVO vid misstanke om brott.

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att återkalla ett tillstånd när vårdgivaren inte bedriver någon verksamhet eller har upphört med sin verksamhet. SKR vill påpeka att det behövs ett förtydligande om hur detta ska kontrolleras och följas upp. Baseras verksamheten på fakturering i Försäkringskassans elektroniska system för det statliga tandvårdsstödet så kommer de vårdgivare som enbart bedriver regionfinansierad vuxentandvård att förefalla som att de inte bedriver någon verksamhet. SKR saknar också om det är Försäkringskassan eller IVO som överser detta.

SKR bedömer att det är av stor vikt att regionerna och IVO i samråd fastställer rutiner, riktlinjer och processer för anmälningsförfarandet och att IVO får förutsättningar att skyndsamt kunna hantera anmälningar för att ompröva privata vårdgivares tillstånd där exempelvis patientsäkerheten riskeras.

8.1.4 IVO ska få ta ut en avgift för ansökan om tillstånd

SKR ställer sig bakom utredningens förslag att IVO ska få ta ut enengångs avgift för ansökningar om tillstånd. Bedömningen är att detta gör det mindre attraktivt för oseriösa vårdgivare att lägga ned och börja om verksamheter.

8.1.5 Brottsligt att bedriva tandvårdsverksamhet utan tillstånd

SKR tillstyrker utredningens förslag att det ska vara straffbart att bedriva tandvårdverksamhet utan tillstånd, oavsett om IVO förbjudit verksamheten eller inte.

8.2.1 Förekomst i vårdgivarregistret ska krävas för anslutning

Utredningen anser att eftersom en vårdgivare kan ha flera olika verksamheter fördelade på en eller flera mottagningar måste kravet på anslutning till vårdgivarregistret kopplas till verksamheten och inte till vårdgivaren. SKR menar att begreppet mottagning är diffust på grund av hänvisning till verksamhet. Definitionen borde vara knuten till fysisk mottagning (enhet) dvs där tandvården utförs.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att tillstånd hos IVO ska vara en förutsättning för att en privat vårdgivare ska kunna ansluta sig till Försäkringskassans elektroniska system. Förslaget är av betydande karaktär

för regionerna då det i praktiken leder till att privata vårdgivare behöver tillstånd hos IVO för att kunna bedriva regionalt finansierad tandvård.

8.2.6 Försäkringskassan ska få ta ut en avgift för att vara ansluten till det elektroniska systemet

SKR instämmer inte i utredningens förslag att Försäkringskassan ska få ta ut en årlig avgift på 5 000 kronor per mottagning. Utredningens bedömning är att kravet på tillståndsavgift kommer minska de felaktiga utbetalningarna med cirka 35 miljoner kronor. Detta bör nyttjas för att finansiera de 18 miljoner kronor som Försäkringskassan bedöms behöva för den ökade administrationen. Om det beslutas att avgift ändå ska tas ut anser SKR att avgiften ska tas ut per vårdgivare, inte mottagning.

8.3.2 Statligt tandvårdsstöd ska som huvudregel inte få betalas ut om behandlaren saknar legitimation

SKR anser att statligt tandvårdsstöd inte ska få betalas ut om behandlaren saknar legitimation och instämmer inte i utredningens förslag att statligt tandvårdsstöd får lämnas om tandvården delegeras i enlighet med Patientsäkerhetslagen. Vid delegering ska tidsbegränsade delegeringsbeslut finnas. Kommer delegeringsbeslut att kontrolleras och vad händer om det inte finns något delegeringsbeslut? Att godkänna delegering innebär även att Försäkringskassans direktåtkomst till Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal inte kommer att ge ett fullvärdigt stöd för att kontrollera tandvårdspersonalens identitet vilket blir en öppning för oseriösa vårdgivare och riskerar att undergräva huvudregeln.

8.3.4 Innehållande av ersättning när patientsäkerheten brister

SKR tillstyrker utredningens förslag om att Försäkringskassan ska få vänta med att betala ut ersättning till dess att rätten till ersättning har utretts, om det är sannolikt att verksamheten hos vårdgivaren kommer att förbjudas.

Men SKR anser att utredningen även borde lämnat förslag för att ge regionerna, inom det regionalt finansierade tandvårdsstödet för vuxna, samma möjlighet att innehålla ersättning i det fall det är sannolikt att verksamheten hos en vårdgivare kommer förbjudas. Alternativt att Försäkringskassan i samband med beslut om innehållande av ersättning också vilandeförklarar vårdgivarens anslutning mot Försäkringskassans elektroniska system.

Enligt gällande förslag skulle vårdgivare som exempelvis brister i patientsäkerhet få vårdersättning innehållen av Försäkringskassan, medan regionerna kan tvingas betala ut ersättning till samma vårdgivare under utredningstiden hos IVO.

8.3.5 Behandlare ska underteckna underlaget för beräkning av statligt tandvårdsstöd

SKR ställer sig bakom förslaget att certifikat, till vilken en säker identifieringsfunktion är knuten, ska användas för kontroll av behandlarens identitet. SKR vill i sammanhanget lyfta problemet med att få den tekniska lösningen på plats med tanke på problematiken kring den Nationella LäkemedelsListan (NLL) och problem med säkerhetslösning.

8.3.6 Patientens medverkan

SKR instämmer i att ett effektivt sätt att stoppa bedrägerier är att involvera patienten i processen att begära utbetalning. SKR vill i sammanhanget lyfta att patienter med kognitiva funktionsvariationer, stora omsorgsbehov och flera av de patientgrupper som omfattas av regionens tandvårdsstöd kan ha svårt att komma ihåg besök eller fram för allt vad som gjordes. Det är av stor vikt att beakta patientens integritet.

8.3.7 Regionernas verksamhet enligt tandvårdslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar

SKR är positiv till utredningens förslag om underrättelseskyldighet för regioner vid felaktiga utbetalningar och bedömer att det är en avgörande förutsättning för att öka kontrollen över tandvårdssektorn. Regionerna har tillgång till uppgifter som kan indikera att välfärdsförmåner betalas ut felaktigt, till exempel att barn uteblir från besök hos tandvården och det finns ingen adress att nå familjen på vilket skulle kunna tala för att familjen vistas eller bor utomlands. Underrättelseskyldighet skulle även möjliggöra att regionerna och Försäkringskassan får bättre möjligheter att agera om exempelvis en vårdgivare i strid med gällande bestämmelser fakturerar region och stat för samma utförda tandvårdsbehandling.

Regionen kan ha kunskap om vårdgivare som brister i patientsäkerhet och/eller misstänks för bidragsbrott men har inte rätt att ge impulser till Försäkringskassan. Detta gör att oseriösa vårdgivare som enbart arbetar med tandvård för barn och unga vuxna eller patienter som omfattas av regionernas tandvårdsstöd kan fortsätta att fakturera regionen då vårdgivaren måste avanslutas från Försäkringskassans elektroniska system innan vården kan stoppas. Det är av stor vikt att regionerna och Försäkringskassan i samråd fastställer rutiner och processer för underrättelseförfarandet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande